

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, Hakkâri ilimiz Derecik ilçesinde büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarda şap hastalığı tespit edilmiş ve bu doğrultuda il genelinde karantina tedbirleri uygulanarak hayvan hareketleri durdurulmuştur. Bakanlık tarafından yapılan açıklamada, hastalığın hayvan ölümlerine yol açtığı ve ciddi ekonomik kayıplara neden olduğu belirtilmiştir.

Şap hastalığı; özellikle hayvancılıkla geçimini sağlayan kırsal nüfusun ekonomik ve sosyal yaşamını doğrudan etkileyen, yüksek bulaşıcılığı nedeniyle sistematik veteriner hekimliği müdahaleleri gerektiren, zoonoz olmayan ancak epizootik karaktere sahip bir hastalıktır. Hayvan refahı, gıda güvenliği ve tarımsal üretimin devamı açısından etkili ve bilimsel temelli bir mücadele zorunludur. Hastalığın kontrol altına alınamaması yalnızca Hakkâri için değil, çevre iller ve ülke genelindeki hayvancılık sektörü açısından da risk teşkil etmektedir.

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yayımlanan Hayvan Hastalıkları ile Mücadele ve Hayvan Hareketleri Kontrolü Genelgesi kapsamında; Bakanlık, şap hastalığına karşı koruyucu aşılama, aktif hastalık tespiti hâlinde karantina ve zarar gören üreticilere yönelik tazminat gibi önlemleri uygulamakla yükümlüdür. Ayrıca, Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (WOAH) tarafından belirlenen uluslararası yükümlülükler uyarınca ülkelerin hayvan hastalıklarına karşı erken uyarı sistemleri geliştirmesi ve etkili sağlık politikaları oluşturmaları beklenmektedir.

Ancak Derecik gibi ulaşımı zor, dağlık ve merkezi kurumlardan uzakta kalan sınır ilçelerinde; veteriner sağlık hizmetlerine erişim, hayvan hareketlerinin takibi, erken tanı kapasitesi ve mücadele altyapısı bakımından ciddi eksiklikler bulunmaktadır. Karantina tedbirleriyle birlikte hayvan pazarlarının kapanması, hayvan satışının durması ve hayvan ölümleriyle birlikte besicilerin üretimden doğrudan gelir elde edememesi, bölgedeki kırsal ekonomiyi sarsmıştır.

Bu nedenle, yalnızca hastalıkla mücadele değil, yaşanan zararların tespiti ve telafisi, besicilerin desteklenmesi, geçici gelir kaybının karşılanması ve hayvan sağlığı hizmetlerine erişimin güçlendirilmesi gibi bütüncül adımların atılması gereklidir. Kamu yönetimi, bu alanlarda sosyal adalet ve hizmet eşitliği temelinde hareket etmekle yükümlüdür.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri'nin Derecik ilçesinde şap hastalığı ilk olarak hangi tarihte tespit edilmiştir? Tespit edilen ilk vaka sonrasında hastalığın yayılmasına ilişkin herhangi bir saha analizi veya haritalandırma yapılmış mıdır?
2. Derecik ve bağlı köylerdeki büyükbaş ve küçükbaş hayvanlara en son ne zaman şap aşısı uygulanmıştır? 2023 ve 2024 yıllarında aşılama yönelik Bakanlık planları ve uygulama sonuçları nelerdir?
3. 2024 yılı içinde Hakkâri genelinde şap hastalığına karşı uygulanan tarama, teşhis ve aşılama faaliyetlerinin ilçe bazlı dağılımı nasıldır? Derecik özelinde kaç hayvan aşılanmış ve kaç vaka tespit edilmiştir?
4. Hastalık nedeniyle bugüne kadar Derecik ilçesinde kaç hayvan kaybı yaşanmıştır? Kayıpların hayvan türlerine göre dağılımı ve toplam ekonomik karşılığı ne kadardır?
5. Şap hastalığına karşı alınan karantina kararları hangi tarihte ve hangi bilimsel dayanaklarla alınmıştır? Karantina tedbirlerinin süresi ve kaldırılma kriterleri nelerdir?
6. Hayvan pazarlarının kapatılması ve hayvan satışlarının durdurulması nedeniyle gelir kaybına uğrayan besicilere yönelik herhangi bir destek, sosyal yardım veya telafi edici ödeme yapılmış mıdır? Yapıldıysa kaç üreticiye hangi kapsamda ödeme yapılmıştır?
7. Hastalık nedeniyle hayvan kaybı yaşayan üreticilere yönelik tazminat uygulaması devreye sokulmuş mudur? Bakanlık tarafından bu kayıpların karşılanmasına yönelik bütçelendirme yapılmış mıdır?
8. Derecik ilçesinde görev yapan kamu veteriner hekimi, veteriner teknikeri ve yardımcı personel sayısı kaçtır? Bu sayı bölgedeki hayvan varlığı dikkate alındığında yeterli midir?
9. Karantina sürecinde yurttaşlara ve üreticilere yönelik herhangi bir bilgilendirme faaliyeti, saha eğitimi veya önleyici sağlık hizmeti sunulmuş mudur?
10. Şap hastalığına karşı hayvan hareketlerinin dijital olarak takibi için kullanılan sistemler nelerdir? Derecik gibi sınır ilçelerinde bu sistemler etkin biçimde kullanılmakta mıdır?
11. Derecik ve benzeri sınır bölgelerinde, geçmiş yıllarda da benzer hayvan hastalıklarının yaşandığı dikkate alındığında, Bakanlığınızca bu bölgelere özgü bir hastalık erken uyarı sistemi, mobil veteriner destek birimi veya yerel mücadele planı oluşturulmuş mudur?
12. Şap hastalığı nedeniyle yaşanan doğrudan (hayvan ölümü) ve dolaylı (pazar kaybı, gelir düşüşü, üretim durması) kayıpların tazmini için Hazine destekli bir mekanizma, özel afet fonu ya da kredi erteleme programı gündeme alınmış mıdır veya alınacak mıdır?